

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบสาขาเศรษฐกิจสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ:
วิเคราะห์โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตระดับภาค

ชื่อผู้เขียน

นายปราโมทย์ องค์กรวิศิษฐ์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วสันต์ ศิริพูล

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร. สักคม สุวรรณรัตน์

กรรมการ

อาจารย์ ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์

กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือ (1) จัดสร้างตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยปี พ.ศ. 2528 และปี พ.ศ. 2533 (2) จัดลำดับความสำคัญของสาขาเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยคำนวณหาผลเชื่อมโยงไปข้างหลังและไปข้างหน้าทางด้านผลผลิต การจ้างงาน และรายได้ แล้วจึงคำนวณหาผลเชื่อมโยงโดยรวมทั้งหมดของภูมิภาคนี้ในปี พ.ศ. 2528 และปี พ.ศ. 2533 มาเปรียบเทียบกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกสาขาเศรษฐกิจสำคัญที่จะกำหนดนโยบายในการพัฒนาภูมิภาคนี้ตามแนวคิดความเจริญเติบโตแบบอสมดุลของ Hirschman

วิธีการศึกษามีดังนี้คือ (1) จัดสร้างตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิตของประเทศไทยปี พ.ศ. 2528 และปี พ.ศ. 2533 โดยตัดทอนและรวมกลุ่มสาขาการผลิตของตารางระดับประเทศให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจของภูมิภาค (2) ใช้ค่าดัชนี simple location quotient ทำการปรับหาค่าสัมประสิทธิ์ระดับภูมิภาค (3) หาผลเชื่อมโยงไปข้างหลังและข้างหน้าตามแนวคิดของ Rasmussen และ Bulmer-Thomas ตามลำดับ (4) หาผลเชื่อมโยงโดยรวม ที่รวมผลการเชื่อมโยงไปข้างหลังและผลการเชื่อมโยงไปข้างหน้าเข้าด้วยกัน เพื่อขจัดข้อขัดแย้งที่เกิดจากการจัดลำดับความสำคัญของผลความเชื่อมโยงไปข้างหลังและไปข้างหน้า

ไม่สอดคล้องกันแล้วจึงเอาผลเชื่อมโยงโดยรวมของทั้ง 2 ปีมาเปรียบเทียบกันและ (5) หาผลเชื่อมโยงโดยรวมทั้งหมดเพื่อเลือกสาขาเศรษฐกิจสำคัญที่มีผลการเชื่อมโยงทั้งหมดที่สอดคล้องกัน

ผลการศึกษาแสดงได้ดังนี้คือ

(1) ผลเชื่อมโยงทางด้านผลผลิต สาขาการผลิตที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรกปี พ.ศ. 2528 ได้แก่ สาขาการผลิตเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐาน สาขาบริการทางการเกษตร สาขาปศุสัตว์ สาขาการปลูกข้าว และสาขาการฆ่าสัตว์ ในปี พ.ศ. 2533 ได้แก่ สาขาบริการทางการเกษตร สาขาการผลิตเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐาน สาขาการปลูกข้าว สาขาปศุสัตว์ และสาขาการฆ่าสัตว์

(2) ผลเชื่อมโยงทางการจ้างงาน สาขาการผลิตที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรกปี พ.ศ. 2528 ได้แก่ สาขาการปลูกข้าว สาขาโรงสีข้าว สาขาการผลิตเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐาน สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาการปลูกพืชอื่นๆ ในปี พ.ศ. 2533 ได้แก่ สาขาการปลูกข้าว สาขาโรงสีข้าว สาขาบริการทางการเกษตร สาขาการปลูกพืชอื่นๆ และสาขาการผลิตเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐาน

(3) ผลเชื่อมโยงทางด้านรายได้ สาขาการผลิตที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรกปี พ.ศ. 2528 ได้แก่ สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ สาขาบริการทางการศึกษา สาขาสถาบันการเงิน สาขาการประปา และสาขาการสื่อสารและไปรษณีย์ ในปี พ.ศ. 2533 ได้แก่ สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ สาขาบริการทางการศึกษา สาขาป่าไม้ สาขาบริการอื่นๆ และสาขาบริการทางการแพทย์และบริการทางอนามัยอื่นๆ

(4) ผลเชื่อมโยงโดยรวมทั้งหมด สาขาการผลิตที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรกปี พ.ศ. 2528 ได้แก่ สาขาการผลิตเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐาน สาขาบริการทางการเกษตร สาขาสถาบันการเงิน สาขาการผลิตผลิตภัณฑ์อื่นๆ และสาขาปศุสัตว์ ในปี พ.ศ. 2533 ได้แก่ สาขาบริการทางการเกษตร สาขาการผลิตเคมีภัณฑ์อุตสาหกรรมขั้นมูลฐาน สาขาป่าไม้ สาขาปศุสัตว์ และสาขาการปลูกข้าว

เมื่อพิจารณาผลการศึกษา จากการเปรียบเทียบผลการเชื่อมโยงโดยรวมทั้งหมดของปี พ.ศ. 2528 และ 2533 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าในช่วงเวลาดังกล่าวสาขาเกษตรกรรมยังเป็นสาขาหลักของภูมิภาคนี้ที่รัฐบาลต้องส่งเสริมและเพิ่มคุณภาพของผลผลิต เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร (เช่น อุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อสัตว์ อุตสาหกรรมโรงงานน้ำตาล อุตสาหกรรมโรงสีข้าว เป็นต้น) นอกจากนี้สาขาที่ควรส่งเสริมได้แก่ สาขาสถาบันการเงิน สาขาการขนส่ง สาขาโรงแรมและภัตตาคาร สาขาการไฟฟ้าและสาขาการประปา เพื่อให้เป็นการบริการพื้นฐานให้กับทุกสาขาในภูมิภาคอย่างเพียงพอ